

**Aleksandar
Saša Ignjatović**

**Najveće TAJNE
i MISTERIJE
SRBIJE**

■ Laguna ■

Copyright © 2014, Aleksandar Ignjatović
Copyright © ovog izdanja 2014, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Najvažnije stvari je najteže reći. To su stvari kojih se stidimo jer ih reći umanjuju – kad ih izgovorimo, stvari koje su se činile neograničenim dok su bile u našoj glavi stisnu se na običnu, životnu veličinu. Ali ima tu još nešto, zar ne? Najvažnije stvari su preblizu mestu gde je zakopano naše tajno srce, kao putokazi prema blagu koje bi neprijatelji rado ukrali. I dogodi se da s mukom otkrijemo neku tajnu, a da nas ljudi čudno gledaju ne shvatajući šta smo uopšte rekli ni zašto smo mislili da je to toliko važno da bismo bili na ivici suza dok smo govorili. Mislim da je to najgora. Kad tajna ostane zaključana ne zato što nije ispričana, nego zato što je niko nije razumeo.

Četiri godišnja doba
Stiven King

SADRŽAJ

Predgovor – Sada i ovde	9
Čudovište iz Borskog jezera	13
Crna koliba	21
Zveri iz Belegiša	29
Lavirint u srcu planine	35
Sablasna kuća	43
Ukleti most	51
Psihička sekunda	61
Duh rimske device	69
Prokletstvo starog groblja	77
Suze iz kamena	85
Čuda Svetog Romana	91
Utvara iz Brezjaka	99
Na uglu ulice od sto koraka, negde na obodu grada ...	105
Vrtlog noćnih sila	113
Vudu magija u Beogradu	121

Kad reka začuti	129
Kao da se ništa nije dogodilo	135
Avet iz stare kuće	143
Ukleti automobil	151
Kišni čovek	159
Pogovor – Sasvim obična čuda	167
<i>O autoru</i>	173

PREDGOVOR
SADA I OVDE

SASVIM UVERENI, BAREM VEĆINA od nas, da ćemo svoja dobra ili loša dela plaćati negde u astralnim prostorima nematerijalne duhovnosti, pa nazivali to Bogom, kosmičkom energijom ili životom posle života, izgleda da smo zaboravili ono što bi po logici trebalo da bude osnovna svrha našeg postojanja – da živimo. Sada i ovde. Naravno, mi se trudimo da uverimo sebe da smo stvarno baš mi ta nezamenljiva karika u lancu koji povezuje Boga i prirodu, i to nam daje za pravo da svoje frustracije i ekstaze suviše često pripisujemo nekim nematerijalnim i čudnovatim silama. I ta naša sklonost da sve što ne možemo da razumemo ili racionalno objasnimo tumačimo tako što prizivamo pretpostavke o višim nivoima svesti, inteligentnom, svemogućem i svrsishodnom svemiru ili životu posle života, naizgled skida sa nas odgovornost za život koji upravo živimo.

Strah pred nepoznatim, ili oduševljenje i nada koje nam pružaju proroci, vidovnjaci, mistici i nebeski znaci, melem su za naše proste ovozemaljske duše, nespremljene na život u ovom trenutku.

Sada i ovde.

Kao novinar prošpartao sam Srbijom uzduž i popreko. Nisam jurio za misterijama, ali one su kao po pravilu stizale mene. Malo se kad dogodilo da ono što sam napisao nisam i sâm doživio. Gotovo svaki novinarski zadatak van uobičajenih, svakodnevnih tema vodio me je ka ljudima koji su preda mnom otvarali neku od stranica ove knjige, prema mestima tamnijim od noći, kojima sam tumarao pokušavajući da pronađem smisao u onome što mi se događalo. I kada mi se u Maletini kraj Đunisa tlo treslo pod nogama bez vidljivog razloga, i kada mi je automobil otkazao poslušnost u ponoć, na mostu koji vodi ka selu Bistrici, i kada sam slušao neopisive zvuke iz kamenih katedrala Đavolje varoši, i dok sam se umivao vodom sa Đurđevdanskog izvora kod Manastira Gornjaka... nisam mogao, a ni želeo da sakrijem poštovanje prema silama koje upravljaju prirodom na način nedokučiv našem nejakom razumu.

Stajao sam često na granici predanja i sujeverja, onoj tanušnoj liniji koja deli stvarnost i snoviđenje, znajući da nisam onaj kome je dato da razume. Oko mene su se komešale senke prošlosti i nagoveštaji budućnosti, ostavljajući me da u zoni sumraka postavljam pitanja na koja, znao sam, odgovore neću dobiti. Zato ni ova knjiga ne sadrži odgovore, već samo pitanja. Ona koja sam se usudio da postavim.

Svejedno... Ova knjiga posvećena je Neni, mojoj majci, koja me je trpela toliko godina. I nije dočekala... Ili jeste.

**ČUDoviŠTE IZ
BORSKOG JEZERA**

– DA, BAŠ. PRIČAJ TO nekom drugom, prijatelju. Borsko jezero je, bre, veštačko, napravljeno je negde šezdesetih, ako se ne varam, kakva crna čudovišta u njemu! Nije ti to Loh Nes.

Bio sam na ivici da počnem da ismevam svog poznanika, iskusnog ronioca koga često angažuju u pretragama reka i jezera Srbije. Jer ono što mi je ispričao delovalo je zaista malo verovatno. Navodno, dok je u Borskom jezeru tražio tela dva ronioca koja su se tamo utopila, u mutnoj vodi tik pored njega prošla je ogromna, bezoblična senka koja ga je toliko uplašila da se umalo i sam nije udavio. Pričao mi je i kako su mu kasnije meštani okolnih sela koji su se okupili na obali rekli da to što se njemu dogodilo za njih nije ništa neobično i da je samo imao priliku da vidi ono što i mnogi od njih. Čudovište iz Borskog jezera.

Elem, rekoh, bio sam na ivici da njegovu priču smestim među ona klasična narodna sujeverja koja nisu potkrepljena nikakvim dokazima, ali s druge strane, poznavao sam ga prilično dobro i znao da je momak na svom mestu, ozbiljan porodični čovek i sportista koji se ne bi bavio nekakvim budalaštinama.

Nekoliko nedelja kasnije uspeo sam da sebi obezbedim slobodan vikend i zapucao sam vijugavim i trošnim putem Žagubica–Bor, preko Crnog vrha, prema Borskom jezeru i njegovoj misteriji. Prva stanica bio mi je auto-kamp, smešten sa leve strane puta, samo nekoliko stotina metara od jezera. Još je bilo kasno leto i desetak prikolica i nekoliko šatora nizalo se s obe strane peščanog puteljka.

Parkirao sam auto i prišao starijem bračnom paru koji se odmarao na platnenim stolicama, ispod tende zakačene za kamp prikolicu. Očekivao sam da budu barem iznenađeni mojim suludim pitanjem, ali njihov odgovor je iznenadio mene.

– Naravno da smo čuli za čudovište. Mi zbog toga i dolazimo ovde dva puta godišnje, sinko – izreče prosi di gospodin negovane brade i pronicljivih očiju. Nije mi zvučao kao da se šali.

Zamolio me je da ne otkrivam njegovo ime, pa ću ga u ovoj priči zvati Milan. Elem, Milan je rodnom iz okoline Zaječara i još kao dečak zainteresovao se za priče o raznim prirodnim i natprirodnim čudima kojima obiluje njegov kraj. Kada su mu roditelji emigrirali u Nemačku, on je krenuo sa njima, u Bremenu završio fakultet i postao ugledni inženjer elektrotehnike. Oženio se Nemicom i sa njom dobio dvoje dece, ali ga interesovanje za čudne pojave nikada nije napustilo. Zato je osamdesetih počeo redovno da se vraća u rodni kraj i istražuje neobjašnjive pojave.

– Puno je Homolje čuda, mladiću. Zar ne misliš da je malo čudno što si u svojoj potrazi prvo naišao baš na nas?

Da, bilo je više nego čudno, ali davno sam već naučio da se u životu ništa, ali baš ništa ne događa sasvim slučajno.

– Za čudovište iz ovog jezera čuo sam krajem osamdesetih – započeo je svoju priču Milan. – Stanovnici okolnih sela pričali su da njihova stoka, kad je dovedu da se napoji na jezeru, netragom nestaje, čak i tokom dana. Veliku avetinjsku životinju koja živi u jezeru prvi je pomenuo neki mladić, čiji se najbolji drug utopio dok su se zajedno jedne večeri kupali u jezeru, ali svi su to pripisali njegovom mentalnom stanju posle gubitka prijatelja. Kasnije je, kažu, potpuno poludeo, išao je noću uz obalu i molio čudovište da uzme i njega, pa je konačno završio u nekom sanatorijumu.

Milan, međutim, iako je godinama dolazio na jezero, nikada nije imao neobična iskustva.

– Uvek sa sobom nosim dobru kameru i spreman sam da reagujem ako se čudovište pojavi. Nažalost, za sve ove godine nisam imao sreće, iako supruga i ja mnogo vremena provodimo u šetnji pored jezera i danju i noću. Ali svake godine, kada dođemo, sačeka nas poneka nova priča ljudi iz okolnih sela, koji tvrde da se u njihovom jezeru događa nešto čudno.

Mada mi je Milanova priča bila zanimljiva i korisna, odgovor koji sam želeo da dobijem još je bio daleko. Uputio sam se obodom jezera prema Boru kako bih se u Brestovačkoj banji sreo sa Dankom, rudarskim inženjerom koji je do tančina znao istorijat jezera. Iako se ranije nismo upoznali, već se samo čuli telefonom, gospodin Danko bio je vrlo ljubazan i predusretljiv.

– Nema čoveka koji živi ili radi u blizini, a da nije čuo za čudovište. To je, međutim, samo bujna mašta dokonih glava – bio je vrlo samouveren inženjer. – Istina je da je

jezero na nekim mestima vrlo opasno, zbog jakih podvodnih strujanja, virova i rastinja na dnu, i zato postoje zone u kojima je kupanje strogo zabranjeno. Priobalni delovi se redovno čiste i na njima imate sjajne i potpuno bezbedne plaže. Jezero se redovno poribljava, ima velikih šarana i somova, što ribolovci najbolje znaju, ali, uveravam vas, ničeg natprirodnog u tome nema.

Nije bilo razloga da ne poverujem gospodinu Danku, pre svega zbog činjenice da je jezero nastalo veštačkim putem i ne može da se poredi sa drevnim Loh Nesom, ali izraz lica mog poznanika koji mi je pričao o bliskom susretu s nemani nije mi davao mira.

Sledeća stanica na putu otkrivanja misterije čudovišta iz Borskog jezera bilo mi je selo Beljevina, na zapadnoj strani jezera, u kom mi je predstojao susret sa gazda Prajom, čovekom za kojeg su mi pričali da se susreo sa nepoznatim jezerskim reptilom. Dočekao me je vitalni starac prodornih očiju i vrcavog uma.

– Ti si, sinko, veliki put prevalio da saslušаш izlapelog starca – počeo je dok smo uz rakijicu sedeli na tremu belo okrečene kuće koja je pamtila i bolje dane. – Znaš, većina ljudi ovde misli da sam prolupao, ali ne brigam za to. Da su videli što i ja, rep bi im put pod nogama čistio.

Gazda Praji nije trebalo čupati reči iz usta. Kao da je bio presrećan što ga neko konačno pažljivo sluša i ne misli da mu fali neka daska u glavi.

– Ja sam ti, sinko, tone ribe nalovio u ovom jezeru. Al' najviše šarana i somova. Za njih sam tata-mata. Jedne noći sam krenuo na soma na bućkalo i neka podvodna struja me odvušla prema sredini jezera, tamo gde je najdublje,

kažu ovi ronionci što dolaze stalno da ima više od pedeset metara dubine. Bila je mesečina neka, kao reflektor da je onaj gore upalio, pa mi lampa na gas nije ni trebala. Voda mirna, ogleda se mesec, divota jedna. A onda mi se iz čista mira čamac toliko zaljuljao da samo što nisam ispao iz njega. Voda ispod mene poče da se peni kao kad provri voda u lončetu za kafu. E onda tu, na nekih deset-petnaest metara od mene, izroni to nešto, sad da me ubiješ ne znam kako bih ga nazvao. Onako na mesečini samo sam video da je ogromno, kao dva moja čamca najmanje. Ličilo mi je na neku veliku ribu s krilima i glavom kô u konja. Pljusnulo je nazad u vodu, a ja sam samo pao u čamac onako poleđuške. Ustrô sam se, sinko, kô grlica. Mislio sam, gotovo. Progutaće me, šta god da je. Ležao sam onako, pokrio glavu rukama, a čamac se tresao kao lud. Nemam ti ja pojma koliko je to trajalo, možda minut, možda manje. Čamac je počeo da se smiruje, a kad sam skupio muda da pogledam preko ivice, sve je bilo kao pre. Glatka voda i trag mesečine. Ništa više. Nisam ni veslo smeo da spustim u vodu. Sedeo sam tako i čekao da svane, pa tek onda polako doveslao do najbliže obale. Otad, sinko, u čamac nisam seo.

Starina mi definitivno nije izgledao kao čovek koji bi nešto tako jednostavno izmislio. Oprostio sam se od njega i ponovo odvezao do kampa. Svestan da su mi šanse nika-kve, ipak sam odlučio da prenoćim uz obalu, te makar pokušam da osetim dašak tih neopipljivih iskrica straha o kojima sam toliko slušao.

Smestio sam se ispod drveta na samo dva-tri metra od obale i naslonio se na njegovu hrapavu koru, dok je preda mnom pucao pogled na mirnu vodu jezera, baš onakvu o

kakvoj mi je pripovedao gazda Praja. Noć je došla, topla i zavodljiva, veliki mesec se šepurio na crnom nebu, a umor se poigravao sa mnom kao sa derištem koje poslednjim snagama pokušava da pobedi san. Nemoguća misija. Znam da sam nešto sanjao. Često sanjam, moralo je tako biti. Pljusak nečeg masivnog i velikog u vodi trgao me, ali su oči progledale tek kada je od njega ostala samo pregršt talasića koji su se širili prema obali. Zgrabio sam dvogled koji mi je ležao pored nogu, ali dok sam uspeo da namestim fokus, nestao je čak i trag na vodi, na mestu na kojem se nešto dogodilo. Ako se uopšte i dogodilo. Pogledao sam na sat. Tek je bilo prošlo dva. Uz kafu iz termosaa i paklu cigareta uspeo sam da ostanem budan do prvog svitanja, ali se više ništa neobično nije desilo. Ponavljam, ako uopšte i jeste.

Odspavao sam još sat-dva u kolima i, pre nego što sam krenuo prema Beogradu, svratio da se pozdravim sa Milanom i njegovom ženom, Nemicom koja je odabrala sudbinu da leta umesto na nekoj egzotičnoj, dalekoj plaži, poput svojih zemljakinja, provodi među borovima pored srpskog jezera.

– Jesi li imao sreće, novinaru? – upitao me Milan kroz osmeh čim me je video. – Jesi li video čudovište? Mi smo noćas patrolirali uz obalu do pola tri-tri. Opet ćorak.

Zaustio sam da mu kažem kako me je probudio nekakav pljusak vode, da mu ispričam o koncentričnim krugovima talasa koji su se širili prema obali, ali sam se brzo predomislio.

– Nisam, Milane. Nisam ni ja. Izgleda da su to ipak samo prazne priče.

Gledao me je sa nekim čudnim poluosmehom, kao da mi čita misli.

– Jeste, novinaru. I ja tako mislim...